

Tekst źródłowy nr 30

Fragmety Deklaracji Niepodległości z 1776 r.

Uważamy za oczywiste te oto prawdy, że wszyscy ludzie stworzeni równymi, że są obdarzeni przez swego Stwórcę pewnymi prawami, które nie są do odstąpienia; że do praw tych należą:

Życie, Wolność i dążenie do szczęścia; że w celu zabezpieczenia tych praw zostały wśród ludzkości stworzone rządy, które opierają swą sprawiedliwą władzę na zgodzie rządzonych. Że kiedy tylko jakaś forma rządów staje się destruktywna w stosunku do powyższych celów, jest prawem ludzi zmieniać formę rządu [...]

Historia panowania obecnego króla Wielkiej Brytanii jest historią ustawicznych krzywd i bezprawia, a wszystkie one mają za bezpośredni cel ustanowienie bezpośredniej tyranii nad tymi stanami.[...]

Przeto my, przedstawiciele Stanów Zjednoczonych Ameryki zebrani na powszechnym Kongresie [...] w imieniu i z upoważnienia tych Kolonii, uroczyście zgłaszamy i oznajmiamy, że te Zjednoczone Kolonie są i na mocy prawa mają być wolnymi i niepodległymi Stanami, że Stany te są zwolnione od wszelkiego posłuszeństwa Brytyjskiej Koronie.

1. *Jakie idee filozofów Oświecenia znalazły odzwierciedlenie w tekście Deklaracji?*
2. *W jakich okolicznościach został ogłoszony ten dokument?*
3. *Wyjaśnij pojęcie: suwerenność ludu.*

Ad. 1. Idea praw naturalnych człowieka (wypływających z natury, z samej istoty rzeczy, a nie z woli czy też łaski monarchy):

- prawo do wolności, której jedyną granicą jest wolność drugiego obywatela,
- prawo do życia,
- prawo do szczęścia.

Teoria umowy społecznej J. J. Rousseau:

- władza to rezultat umowy pomiędzy ludźmi,
- władza nie posiada sankcji religijnej,
- władza nie dotrzymująca warunków umowy z ludem może być przezeń zmieniona lub obalona (suwerenność ludu).

Ad. 2. Na bazie konfliktów ekonomicznych (cła, podatki), ustrojowych i w walce o prawa obywatelskie, kolonie brytyjskie w Ameryce Północnej wypowiedziały posłuszeństwo Koronie, królowi Wielkiej Brytanii – Jerzemu III. Pierwszym krokiem do niepodległości stało się powołanie przez Kongres armii kontynentalnej, drugim, zrywającym więzi z metropolią – Deklaracja Niepodległości z 4 lipca 1776.

Ad. 3. Suwerenność ludu (społeczeństwa, narodu) to jedna z fundamentalnych zasad myśli oświeceniowej, wywodząca się z teorii umowy społecznej J. J. Rousseau. Polega ona na tym, że uznaje się władzę za rodzaj umowy pomiędzy ludźmi, władza nie korzysta z sankcji religijnej, władza nie respektująca warunków umowy z ludem może być zmieniona albo obalona.